

Súdom, teda tie trovy, ktoré ona nezapríčinila, ale štát resp. príslušný úrad. Rozhodne nemožno povedať, že by to bolo správne a spravodlivé riešenie. Či má byť teraz zvýšením trov pokračovania zväčšený trest za domáhanie sa spravodlivosti?

Hliadka sudcov.

Dr. Alex. Roth, sudca, Nitra:

Majú verejnotoárske trovy dražebné nárok na prednostné uspokojenie?

Pred riešením tejto otázky objasníme si a) právny stav platný do vydania zákona 1/1933(exekučná novela), b) právny stav vyvolaný citovanou novelou, c) potom sa pokúsme zaujať stanovisko k vytknutej otázke a d) vôbec k otázke spôsobu hradenia trov verejného notára.

I. Do vydania exek. novely 1/1933 platil o verejnotoárskych trovách, vyskytnuvších sa pri dražbe vecí nemovitých, predpis § 189. bod a) exek. zákona LX. z roku 1881. Tento určoval, aby boli uhradené pred všetkými hypot. veriteľmi trovy exekventa a pripojených veriteľov spojené s uverejnením a výkonom dražby. Trovy uverejnenia boli najmä trovy inzertné, trovy výkonu dražby boli najmä trovy verejnotoárske a trovy intervenujúcich právnych zástupcov.

Vzhľadom na veľkú preťaženosť nielen zemedelského, ale i živnostenského a mestského majetku nemovitého, prihlásilo sa k dražbe mnoho veriteľov. Prednostnými trovami týchto veriteľov, ďalej prednostnými nárokmi finančného eráru a jemu na roveň postavených verejnoprávných korporácií (obcí) a sociálnych ústavov (na pr. nemocenských poisťovní) bol vyčerpaný u menších dražieb skoro celý výťažok, u stredných dražieb prevažná časť výťažku. Na hyp. veriteľov sa dostaly iba skromné zbytky. Okrem prvého veriteľa zostali obyčajne ostatní úplne neuspokojení, na dlžníka sa nedostalo ničoho a neuspokojení veriteľa boli rušivou prekážkou hospodárskej rekreácie a finančnej nezávislosti dlžníka.

II. Čs. zákonodárca, vychádzavší zo sociálnych úvah, aby prednostnými trovami dražebnými nebola skonzumovaná prevažná časť výťažku a keď sa už predáva majetok dlžníka, aby došlo uspokojenia čo najviac veriteľov, novelizoval citovaný § 189 ex. zákona § 4. bod 10. zák. čl. 1/1933. Odstránil diferenciáciu medzi dražebnými a exekučnými trovami, zaviedol jednotné trovy exekučné, odhal im nárok na prednostné uspokojenie a ustanovil, že majú byť veriteľovi nahradené v rovnakom poradí, aké má jeho vymáhaná pohľadávka intabulovaná. Nárok na prednostné hradenie ponechal výslovne len kolkovým trovám rozvrhového (poradového) pojednávania, trovám kurátora pre neznámych veriteľov (nie pre neznámeho dlžníka, lebo trovy kurátora tohoto sú exekučnými trovami vymáhajúceho veriteľa!), ďalej trovám a odmene vnúteného správcu. Z tohoto výpočtu a z výš spomenutého pozitívneho predpisu o poradí trov veriteľa, vychádza na javo, že trovy verejnotoárske netvoria žiadne zvlášť privilegované trovy dražebné a že ich nemožno ani intervenujúcemu verejnému notárovi prednostne vradiť (v nedostatku pozitívneho predpisu právneho), ale že ich nemožno ani exekventovi prednostne triediť. Exekvent má ich ustálené medzi svojimi trovami, má ich triedené v poradí svojej intabulovanej pohľadávky a má ich verejnému notárovi vyplatiť.

III. Ponevác i dnes platí zákon č. 1/1933, odpoveď na otázku, ktorú sme si položili, zneje záporne: verejnotoárske trovy dražebné nemajú nároku na prednostné triedenie.

IV. Čo má však nastať vtedy, keď veriteľ (vymáhajúci) dostane síce určené verejnotoárske trovy, neobdrží ich však efektívne, lebo výťažok dražby na ne už nestačí?! Každý zasvätený vie, že je to dnes veľmi častý prípad. Má odopreť vyplatiť verejného notára? Alebo má ho vyplatiť a tak svoju stratu ešte zväčšovať?

Odopre-li ich vyplatiť, nemôžeme upret jeho jednaníu určitú logičnosť. Nedostane-li sám trovy určené pre verejného notára, nemožno od neho ani žiadať, aby ich verejnému notárovi vyplatil.

Nesmieme však zabudnúť, že verejný notár je určený súdom k prevedeniu dražby, že je následkom toho súdnym orgánom povereným určitým úkonom (tak asi jak je poverený súdny exekútor zájmom a súdny úradník prevedením odhadu). Súd sa stará o to, aby exekútor a súdny úradník obdržali svoje náležitosti. Cestovné trovy exekútora sa vymáhajú z úradu proti liknavému veriteľovi, ktorý ich má platiť zálohou. Konanie odhadov sa činí závislým na tom, že vymáhajúci veriteľ složí zálohou trovy súdneho úradníka a znalcov. Súd sa musí preto starať sa i o to, aby verejný notár, ktorého poveril výkonom dražby, dostal svoje trovy. Ponevác ich súd prednostne triediť nemôže (porušil by zákonný predpis!), a ponevác pri triedení v poradí intabulovanej pohľadávky exekventa vzniká nebezpečie, že ich veriteľ neobdrží, následkom čoho ich odoprie vyplatiť verejnému notárovi, dala by sa táto otázka analogicky riešiť, ako otázka trov exek. odhadov. Súd by žiadal od vymáhajúceho veriteľa zálohu na dražebné trovy verejného notára a činil by závislým konanie dražby na složení zálohy. Nesložil-li veriteľ zálohu, odpadne dražba a verejnotárske trovy nevzniknú. Složil-li zálohu, má verejný notár svoje trovy zaistené, i keď nebudú prednostne triedené. Tento postup neprotiví sa ani zákonu č. 1/1933, ani jednaciemu poriadku súdnemu a týmto postupom je otázka pre verejného notára priaznive riešená. Verejnému notárovi bude viac záležať na tom, aby svoje trovy dostal, než na tom, jakým spôsobom ich dostane.

Riešenie toto není však riešením pre vymáhajúceho veriteľa. To čo je pre verejného notára priaznivým riešením je pre neho nepriaznivým. K trovám, ktoré musí zálohou kreditovať, pristupujú ešte trovy verejnotárske. Dražba vecí nemovitých stáva sa pre neho rizikantným obchodom investičným. Často bez nádeje na nahradenie investuje kolký exekučnej a dražebnej žiadosti, trovy znalcov odhadu, inzerčné a verejnotárske trovy dražebné. Nemá pri tom nároku na prednostné nahradenie týchto trov, najmä trov s uverejnením a výkonom dražby spojených. V prípade pripojených veriteľov sa javia právne účinky tohto právneho stavu pre vymáhajúceho veriteľa priamo absurdne. Tento financuje celé nákladné dražebné pokračovanie, ktoré sa vedie v rovnaký prospech i pripojených veriteľov a nebude-li stačiť výťažok dražby na nahradenie kapitálových pohľadávok veriteľov, zväčší sa strata vymáhajúceho veriteľa ešte osobnou námahou a trovami, ktoré vynaložil v prospech všetkých veriteľov.

Za platnosti novely 1/1933 nemožno vymáhajúceho veriteľa chrániť pred statou dražebných trov ich prednostným triedením. Pri tom treba ukázať na to, že sa zvýši i počet dražieb, pri ktorých bude vyslaný verejný notár. Citovaná novela vyslovila, ako novum v pomere k predošlému právnemu stavu, aby dražby nemovitostí sa konaly zásadne v sídle okresného súdu exekučného (§ 4 bod 2). Pri dnešnej zaťaženosti exekučných sudcov bude takéto dražby konať vždycky verejný notár.

Novela táto je zrejme výslednicou konfliktu motivov sociálnych a rýdze právnych. Zvíťazily motivy sociálne. Zákonodárcovi záležalo viac na tom, aby dlžník pri dražbe svojej nemovitosti sa oslobodil od najväčšieho počtu veriteľov, než na tom, aby vymáhajúci veriteľ prednostne dostal svoje trovy, ktoré zálohou poskytnul v prospech všetkých veriteľov. Toto riešenie nepovažujeme za celkom správne, pomôcť však vymáhajúceму veriteľovi za dnešného stavu nemožno. Riziko vymáhajúceho veriteľa by muselo byť rovnomerne rozdelené medzi ním na jednej strane, a medzi dlžníkom a pripojenými veriteľmi na druhej strane, ku pr. stanovením, aby inzerčné a verejnotárske trovy jeho (nie však trovy intervenčné jeho a pripojených veriteľov) mali zákonné právo prednosti.

Prejednaná otázka je jedným z viac bodov nášho exekučného práva, kde sa ukazuje potreba novelizácie pomerne mladej novely exekučnej a nepriamo i potreba novelizácie a unifikovania nášho práva exekučného.